

در گرامی داشت سالروز جان باخته گان حلبچه و گردان شوان!

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

شانزدهم مارس ۱۳۶۶، سالروز کشتار تکان دهنده مردم حلبچه توسط حکومت بعث عراق بیست و پنجم اسفند سال برابر با ۱۹۸۸ میلادی است. روزی که هزاران کودک، زن و مرد بی گناه و دیگر موجودات زنده شهر کوچک حلبچه در کردستان عراق و در نزدیکی مرزهای ایران، با بمباران شیمیایی جان باختند.

در جریان این جنگ، طرفین بارها شهرها و روستاها را بمباران کردند اما جنایت علیه بشریت در تاریخ ۱۶ تا ۱۷ مارس ۱۹۸۸، به عنوان نقطه عطفی نفرت انگیز در تاریخ ثبت شده است.

حکومت صدام حسین، در این روزها طی عملیاتی موسوم به عملیات «انفال» (نسل کشی)، حلبچه را بمباران شیمیایی کرد که در نتیجه آن، هزاران انسان بی گناه و بی دفاع جان خود را از دست دادند. هم چنین در اثر این بمباران ده ها تن از پیشمرگان کومه له از «گردان شوان» نیز جان شان را از دست دادند.

حلبچه، در شده است که در جریان جنگ خاتمانسوز ایران و عراق، ۲۲۵ کیلومتری شمال شرقی بغداد واقع ۱۰ کیلومتری مرز ایران و - ۱۵ توسط حکومت بعث عراق بمباران شیمیایی شد. چند فروند هواپیمای جنگی نیروی هوایی عراق، که هر ۱۹۸۸ میلادی، در تاریخ ۱۶ مارس گازهای عصبی کننده و خفه کننده مرگ بار سارین، تابون و خردل داشتند، برای اولین یک چهار بمب شیمیایی به وزن ۵۰۰ کیلوگرم محتوی بمباران شیمیایی کردند. بار حلبچه را

بمباران شیمیایی حلبچه وسیع ترین مورد استفاده از جنگ افزارهای شیمیایی از زمان جنگ جهانی اول تاکنون بوده است. در این جنایت ضدانسانی تاریخی، بیش از ۵۰۰۰ انسان غیرنظامی با پیکرهایی تاول زده و کبود شده قتل عام شدند. حدود ۷۰۰۰ نفر نیز برای همیشه معیوب و فلج شدند.

بنا به اظهار کارشناسان، کاربرد نظامی این گاز به تاول زایی و مرگ با درد و رنج ناشی از آن مربوط می شود. عوارض درونی آن که هفت مرتبه از هوا سنگین تر است، به تخریب سریع شش ها و مسمومیت خون می انجامد. استنشاق آن در ۱۰ دقیقه مرگ و خفگی در برخواهد داشت.

سرلشکر و فقیق سامرای، رییس پیشین استخبارات (اطلاعات) نظامی عراق، در مورد بمباران شیمیایی گفته است: «جنایتی که در حلبچه اتفاق افتاد، توسط جنگنده ها چهار بمب شیمیایی بود. این حمله به دستور صدام انجام فروند جنگنده عراقی صورت گرفت. محموله هر یک از این ۵۰ شد.»

فرماندهانی که دستور صدام را مبنی بر بمباران شیمیایی حلبچه اجرا کردند، فرماندهان نیروی هوایی، سرلشکر حمید شعبان، معاون فرماندهی عملیات، سرلشکر ستاد سالم سلطان البصو و فرماندهان دیگر بودند. اما خلبانان پنجاه نفر بودند و همه آنان کاملا اطلاع داشتند که هواپیماهایشان حاوی بمب های شیمیایی است. صدام حسین، قبل از فاجعه حلبچه نیز از سلاح های شیمیایی در مناطق دیگر عراق در شمال و جنوب این کشور، و هم چنین در جنگ ایران و عراق، در ابعاد محدودتر و کوچک تر استفاده کرده بود.

در مورد کشتار مردم حق طلب کرد، در کشورهای ایران، عراق، سوریه و ترکیه آمارها و گزارشات تکان دهنده ای منتشر شده است. در یک آماري آمده است که شمار کشته شدگان عملیات نسل کشی کردها توسط حکومت حزب بعث عراق که به «انفال» معروف شد، بالغ بر ۱۸۲۰۰۰ نفر بوده است.

ابعاد جنایت عراق در حلبچه، به حدی وحشیانه بود که برای نمونه، روزنامه انگلیسی «گاردین»، بمباران شیمیایی حلبچه را بزرگ ترین جنایت جنگی عراق در طول هشت سال جنگ ایران و عراق معرفی کرد و نوشت: «دو انگیزه باعث این عمل و قیحانه شد، یکی ضربه زدن به نیروهای ایرانی در حال پیشروی و دیگری سرکوبی اقلیت مورد غضب کرد.»

خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۷/۱/۱۲ اعلام کرد: «حلبچه شهری از کردستان عراق که به تصرف ایران در آمده و طی روزهای ۲۷ و ۲۸ اسفند ماه توسط عراق بمباران شیمیایی شده، منجمد و ساکن در خوابی عمیق فرو رفته است.»

نیویورک تایمز آمریکا، در ۱۳۶۷/۱/۱۶ نوشت: «این عمل از هر جهت و به هر مفهوم یک جنایت جنگی است که با انکارهای سست و رسمی عراق و عذر و بهانه های غیررسمی در مورد استفاده از یک سلاح ناجوانمردانه در آمیخته است.»

در این بمباران و فاجعه جنگی، معامله گر هلندی «فرانس فان آترات» که تحویل دهنده مواد خام محصولات شیمیایی به عراق بوده، نقش کلیدی داشته است.

براساس گزارش های منتشر شده، عراق با خرید مواد شیمیایی از آمریکا، آلمان غربی، هلند و با کمک کارشناسان آلمانی موفق شد چندین تن گاز اعصاب در هر هفته تولید کند. بنابراین، هر چند که فرانس فان آترات، پس از سرنگونی حکومت صدام از عراق به هلند برگشت و درباره تسلیح شیمیایی عراق مورد محاکمه قرار گرفت و محکوم گردید، اما، در این مورد و بسیار از موارد دیگر، به ویژه به عرصه تولید سلاح های مخرب و تسلیح دولت های دیکتاتوری توسط دولت های به اصطلاح دمکراتیک و پیشرفته جهان، هیچ دادگاهی اظهار نظر نمی کند.

تاریخچه استفاده از سلاح شیمیایی، یک تاریخچه قدیمی است. قبل از جنگ جهانی اول در سال ۱۷۶۳ میلادی، آمریکایی ها سلاح شیمیایی را علیه سرخپوستان که صاحبان اصلی سرزمین آمریکا بودند، به کار گرفتند.

در جنگ جهانی اول، در سال ۱۹۱۵ میلادی سلاح شیمیایی از سوی نیروهای آلمانی به کار گرفته شد و سپس دیگر کشورها استفاده از آن را در برنامه های جنگی خود گنجانند.

پس از جنگ جهانی دوم، انگلیسی ها در سال ۱۹۵۱ میلادی از ماده «فیتوتوکسین» در مالایا علیه استقلال طلبان این کشور استفاده کردند. آمریکا در جنگ ویتنام، کامبوج و لانوس، مواد شیمیایی و میکروبی را به کار برد.

در سال ۱۹۷۵، ویتنامی ها مواد شیمیایی را در کامبوج علیه خمرهای سرخ، به کار بردند. در سال ۱۹۷۹، ارتش شوروی (سابق)، در اشغال افغانستان از این گونه سلاح ها استفاده کرد.

حکومت نژادپرست آفریقای جنوبی، در ۸ مارس ۱۹۸۲ میلادی از یک نوع ماده سمی علیه نیروهای سواپو در نامیبیا استفاده کرد. در سال ۱۹۹۵ میلادی - ۱۳۷۴ خورشیدی، گروه تروریستی «آبوم شینریکیو» گاز «سارین» را که یک گاز اعصاب است، در متروی توکیو ژاپن به کار برد...

در حمله حکومت اسلامی از مناطق میروان، پاوه و سد دربندبخان به کردستان عراق با کمک احزاب اپوزیسیون کرد، ۱۵ گردان، ۴ تیپ و یک لشکر عراقی را منهدم کردید. در این بخش از جبهه جنگ، ۴۴۰۰ نفر نظامی عراقی دستگیر و حدود ۱۱ هزار نفر کشته و زخمی شدند.

صدام حسین، در سال ۱۳۶۱ پس از سازی خرمشهر، پیشنهاد صلح به ایران داد و حتی پیشنهاد عقب نشینی داوطلبانه از قسمت هایی از خاک ایران رو که تحت اشغال خود داشت مطرح کرد؛ عقب نشینی به مرزهای بین المللی با آتش بس. حتی برخی کشورهای عربی مانند عربستان اعلام کردند که حاضرند به ایران خسارت جنگی بپردازند. هم چنین بعد از پس گرفتن خرمشهر شورای امنیت سازمان ملل قطعنامه آتش بس را تصویب کرد اما ایران نپذیرفت. به این ترتیب، حکومت اسلامی ایران و در راس همه خمینی، بر ادامه جنگ پافشاری کردند و در ادامه جنگ و فضای جنگی، اهداف مختلف داخلی و خارجی را دنبال نمودند. از جمله اصلی ترین اهداف شان از ادامه فضای جنگی در داخل کشور، سرکوب شدید مخالفین حکومت و یک دست کردن حاکمیت و نهایت تثبیت خود بود. هدف خارجی شان نیز همان فرمان معروف خمینی، یعنی صدور «انقلاب اسلامی» با رویای پان اسلامیسیم و تاسیس یک امپراتوری اسلامی با شعارهایی نظیر «جنگ جنگ تا پیروزی»، «راه قدس از کربلا می گذرد» و... حکومت اسلامی، سرانجام از موضع ضعف و شکست های پی در پی در هشتمین سال جنگ، مجبور شد قطعنامه ۵۹۸ سازمان ملل مبنی بر آتش بس در جنگ را بپذیرد. خمینی، هنگام امضای این قرارداد، رسماً اعلام کرد با پذیرفتن این قطعنامه «جام زهر» را سر کشیدیم. این جنگ در نهایت پس از حدود ۸ سال در مرداد ۱۳۶۷، با قبول آتش بس از سوی دو طرف و پس از به جا گذاشتن یک میلیون نفر تلفات و ۱۱۹۰ میلیارد دلار خسارات به دو کشور خاتمه یافت. بنابراین، خمینی و حکومتش، با قربانی کردن صدها هزار انسان در جبهه جنگ و میلیاردها دلار از ثروت های کشور و ویرانی شهرها و روستاها، به هیچ کدام از اهداف داخلی و خارجی خود نرسید. به همین دلیل خمینی، دیوانه وار، فرمان قتل عام زندانی سیاسی را صادر کرد. کمیته مرگ سه نفره که پورمحمدی نیز یکی از این سه نفر بود و او هم اکنون وزیر دادگستری دولت «تدبیر و امید؟!» شیخ روحانی است و روزانه به طور میانگین سه یا چهار نفر را در خیابان ها و در انتظار عمومی به دار می آویزند؛ در طول کم تر از دو ماه حدود هزاران فعال سیاسی را به طور مخفیانه در زندان ها اعدام کردند و جنازه آن ها را در جاهای نامعلومی دفن کردند که خاوران، تنها یکی از مکان های شناخته شده جنایت حکومت اسلامی بر علیه بشریت است که آشکار شده و از جمله میعادگاه مادران داغ دیده است.

هنگامی که جنگ ایران و عراق در سال ۱۳۵۹، آغاز شد بیش از یک سال از آغاز حمله به کردستان و به طور کلی علیه انقلاب ۱۳۵۷ مردم ایران، توسط حاکمان جدید اسلامی می گذشت. در مقابل این جنگ نابرابر و تحمیلی حکومت اسلامی، مردم قهرمان کردستان با سازماندهی کومه له و رهبران محبوب و سرشناس آن هم چون صدیق کمانگر، جعفر شفیعی، کاک فواد سلطانی، ابراهیم عزیززاده و...، یک حرکت عظیم توده ای در مقابل یورش وحشیانه گروه های حزب الهی وابسته به حکومت اسلامی و هم چنین ارتش و پلیسی که در حکومت شاه نتوانسته بودند انقلاب مردم را شکست دهند و این بار در خدمت حکومت تازه باز هم تمام قدرت خود را به کار انداخته بودند تا این انقلاب را وحشیانه تر از حکومت شاه سرکوب کنند و موقعیت و امنیت سرمایه و سرمایه داری را که در اثر انقلاب متزلزل شده اند، تثبیت نماید، مقاومت بی نظیر و تاریخی آفرینند.

کومه له، در مناطق مختلف کردستان از جنوب تا شمال، به جنگ نابرابری که به مردم کردستان ایران تحمیل شده بودند در حال جنگ، مقاومت و مقابله با پیشروی نیروهای نظامی و شبه نظامی حکومت اسلامی بود و اردوگاه ها و مقرهایی را در مرزهای کردستان ایران و عراق تاسیس کرده بود و در داخل شهرها و مناطق مختلف نیز کمیته ها، حرکت مردمی را رهبری می کردند.

کمیته جنوب کومه له، متشکل از تیپ ۱۱ سنندج و گردان کاه دیواندره و گردان کاک فواد میروان در بخش جنوبی مستقر بودند. پیشمرگان، برای استراحت به مقرهای جنوب می رفتند که یکی از این مقرها و استراحتگاه پیشمرگان، مقر آبادی «بیاره» در مرز ایران و عراق و در خاک کردستان عراق بود. این مقر در خط مقدم نزدیک جبهه های جنگ ایران و عراق واقع شده بود و فاصله کمی با خط جبهه ایران داشت. تیپ ۱۱ سنندج، هر ماه این واحد را تعویض می کرد. بعد از گردان آریز و گردان شاهو، نوبت گردان شوان بود تا از مقر بیاره محافظت کند.

این مقر و اطراف آن، همواره در ساعاتی از روز و شب، توسط نیروهای حکومت اسلامی با توپ و کاتیوشا و خمپاره بمباران می شد. حدود یک هفته پیش از حمله نیروهای ایران به حلبچه، این حملات توپخانه ای شدیدتر شده بود. کمیته ناحیه سنندج، تمام مسنولین گردان شوان را برای جلسه در اردوگاه چناره فرا خواند. به این ترتیب، ۲۵ اسفند ماه ۱۳۶۶، تمامی مسنولین گردان شوان، به جز رفیق محمدعلی وزیری که به تازگی به مسنولیت سیاسی این گردان از طرف کمیته ناحیه منصوب شده بود همگی به چناره برگشته بودند. در جلسه کمیته ناحیه با مسنولین گردان شوان، نظر اکثریت این بود که در اولین فرصت، مقر بیاره را تخلیه کنند. چون احتمال حمله ایران، بیش تر شده بود.

سرانجام نیروهای حکومت اسلامی، همان روز، حمله خود را شروع کردند در نتیجه جلسه ناتمام ماند و اکثر مسنولین از جمله رفقا جلال رزمده، شوکی خیرآبادی، کاک قادر، صباح، فرهاد وکیلی (فرهاد تیربار) و تعدادی دیگر که ۱۳ نفر بودند با اولین ماشین به بیاره برگشتند. قرار بود سرویس بعدی رفقا که ۱۲ نفر بودند را به بیاره بازگرداند. اما بعد از چند ساعت، دیگر امکان حرکت نبود. چرا که توپ باران به حدی شدید بود که هرگونه حرکتی در جاده، زیر آتش مستقیم و شدید نیروهای حکومت اسلامی قرار می گرفت.

با این وجود، تصمیم گرفته شد که نزدیکی های غروب و با تاریکی هوا، مقر بیاره تخلیه شود و رو به آب سیروان که سد دربندبخان بود حرکت کنند و از آن جا همه پیشمرگان، با قایق به آن طرف آب منتقل گردند. شب قبل از درگیر شدن گردان شوان، یک گروه پنج نفره، برای کمک و ارتباط گیری با رفقای گردان شوان و کمک به انتقال آن ها، با یک قایق موتوری، در حال عبور از دریاچه سیروان بود که قبل از رسیدن به ساحل، با کمین نیروهای حکومت اسلامی دریاچه روبرو شدند. در جریان درگیری، ارتباط این تیم قطع می شود و هیچ کس نمی داند که اتفاقات بعدی چه بوده و چه بر سر آن پیشمرگان آمد. فوری به گردان دستور داده شد که از نزدیک آب دور شوند و خودشان را در یک جای مناسب مخفی کنند تا هوا تاریک شود.

در همان روز، شهر حلبچه توسط جنگنده های عراقی بمباران شیمیایی شد. گاز شیمیایی در تمام منطقه پخش گردید. تعدادی از پیشمرگان کومه له نیز مسموم شدند. با تاریکی هوا، پیشمرگان گردان شوان از مخفی گاهشان بیرون آمدند و رو به آب سیروان حرکت کردند. هنوز آن ها چند صد متری از مخفی گاه خود دور نشده بودند که از پشت به آن ها تیراندازی شد. واحدی از نیروهای شناسایی حکومت اسلامی که دنبال جمع آوری اطلاعات بودند این تیراندازی را آغاز کرده بودند. رفقای گردان شوان که به منطقه ناآشنا بودند، خسته بودند و به خاطر این که مهمات کافی نیز با خود حمل کرده بودند گیر افتاده بودند. بعد از حدود ۴۵ دقیقه درگیری اکثر این رفقا جان خود را از دست می دهند و یا اسیر می گردند. ارتباط بیسیمی آن ها با کمیته رهبری شان قطع می گردد. بعد از مدتی معلوم شد که تعدادی از اعضای گردان شوان که مهمات شان تمام شده بود به اسارت نیروهای حکومت اسلامی درآمده اند. تنها ۳ نفر از این درگیری جان سالم بدر می برند و بعد از ماه ها بی خبری به نیروهای کومه له می رسند.

بمباران شیمیایی منطقه حلبچه توسط هواپیماهای عراقی، در تمامی روز ۲۵ اسفند ادامه یافت و پیشمرگان در آن مخفی گاه در معرض گازهای شیمیایی بیش تری قرار گرفتند. گازهای شیمیایی در سیستم عصبی آن ها اختلال ایجاد کرده بود.

فرهاد وکیلی (فرهاد تیربار) که در بالای تپه نگهبان بود، از طریق بیسیم خبر می دهد که تعدادی از نیروهای حکومت اسلامی به طرف آن ها می آیند. آن خبر را حبیب الله از طریق بیسیم می گیرد و لحظاتی بعد تیراندازی شروع می شود. فرهاد بلافاصله مورد اصابت گلوله قرار می گیرد و جان خود را از دست می دهد. بعد از مدتی که از درگیری می گذشت، «شوکی» فرمانده گردان شوان به حبیب الله، می گوید: «تعدادی از پیشمرگان جان باختند، دیگر نمی شه کاری کرد»، این جملات آخرین تماس شوکی با حبیب الله بود و سپس مدتی تیراندازی ها ادامه می یابد و تماس ها قطع و سپس همه چیز تمام می شود. بنابراین، گردان شوان به دلیل آسیب دیدگی شیمیایی، ناآشنایی به منطقه، خستگی مفرط و بی خوابی، به ویژه به دلیل این که مهمات کافی با خود حمل نمی کردند تا سبک باشند و سریع تر حرکت کنند در درگیری با نیروهای وحشی حکومت اسلامی، جان باختند. هم چنین موقعیت جغرافیایی این منطقه و وجود دریاچه ای نسبتاً گسترده در مسیر عقب نشینی، اوضاع را پیچیده تر کرده بود.

نیروهای کمکی کومه له که در آن سوی سد، انتظار آن ها را می کشیدند تلاش شان برای فرستادن نیروهای کمکی، به جایی نرسید و چند تن نیز در این راه جان باختند.

تعداد جان باختگان این حادثه، ۷۲ تن است که ۱۱ تن از آنان مدتی بعد از آن که به اسارات در آمدند، پس از تحمل شکنجه های فراوان در زندان حکومت اسلامی در شهر سنندج اعدام شدند. به این ترتیب، این نیروی محبوب و رزمنده کمونیست که توانایی هایش زبانزد خاص و عام بود، از بین رفت.

مردم شهر سنندج که سمبل مقاومت بودند و شوراهای شهر سنندج در جنگ ۲۴ روزه نابرابر، یک مقاومت با شکوه مردمی را در مقابل نیروهای سرکوبگر و آدم کش حکومت اسلامی سازمان دهی و رهبری کرده بود صدها رزمنده خوش نام و برجسته آزادی خواه و سوسیالیست و کمونیست را دور خود جمع کرده بود که صدیق کمانگر سخنگوی آن بود. شهر سنندج، شهر حماسه هاست و سنگفرش هایش بارها با خونین سرخ مردم آزاده این شهر و پیشمرگان کومه له رنگین شده است. پیشمرگان گردان شوان، در این شهر و نقاط دیگر کردستان، بارها با نیروهای متجاوز جنگیده بودند و افتخارات و قهرمانی ها پیروزی های بزرگی را نصیب خود و مردم این شهر و کومه له کرده بودند.

اکنون بیست و شش سال از فاجعه انسانی حلبچه می گذرد اما حتی یادآوری این جنایت، لرزه بر اندام انسان می اندازد. تاکنون در مورد حماسه ها و قهرمانی ها و مهارت های سیاسی - نظامی گردان شوان در جنگ های نابرابر آن ها با نیروهای سرکوبگر حکومت اسلامی در دفاع از کارگران و مردم حق طلب کردستان، بحث ها و مقالات و سخنرانی های زیادی صورت گرفته است اما با این وجود، ضروری ست که درباره آن ها، باز هم همه جانبه تر و بیش تر نوشته و گفته شود تا نیروی جوان به آن تاریخ آشنایی بیش تری داشته باشد. نیروی پیشمرگ کومه له و در پیشاپیش آن گردان شوان، سمبل و نماد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و هم چنین مبارزه مسلحانه یک جریان سوسیالیستی با سیستم سرمایه داری و حکومت حامی آن است.

هر سال کمیته مرکزی کومه له، به مناسبت گرامی داشت یاد جان باختگان حلبچه و گردان شوان، مراسم های با شکوهی را بر سر مزار این جان باختگان در حومه شهر سلمیاتیه، برگزار می کند.

فاجعه انسانی حلبچه، یک جا دست همه قاتلان و جنگ طلبان از حکومت اسلامی ایران و جبهه کردستانی (اتحادیه میهنی و حزب دموکرات کردستان عراق) گرفته تا حزب بعث عراق و حامیان جهانی و منطقه ای و تولیدکنندگان و فروشندگان سلاح های مخربی چون شیمیایی را رو کرد و نفرت مردم جهان را علیه آن ها برانگیخت.

یاد کلیه انسان هایی که فارغ از هر نژاد و زبان و باوری، در فاجعه تاریخی حلبچه، جان باختند گرامی باد!

بیست و پنجم اسفند ۱۳۹۲ - شانزدهم مارس ۲۰۱۳

ضمیمه:

اسامی جان باختگان گردان شوان:

ابراهیم احمدی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: بانهچو (سنندج)

تاریخ تولد: ۱۳۴۸

تاریخ جانبختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانبختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

ارسلان سعادت مند

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۳۹

تاریخ جانبختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانبختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

اشرف قدرجو

اسم مستعار: جلال رزمنده

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۳۷

تاریخ جانبختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانبختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

امین لطفی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: ؟

تاریخ تولد: ؟

تاریخ جانبختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانبختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

باقر محمدی

اسم مستعار: دکتر عبدالحسین
محل تولد: هه‌لوان (سنندج)
تاریخ تولد: ۱۳۴۲
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

بدیع اسماعیلی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: باوریز (سنندج)
تاریخ تولد: ۱۳۴۰
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

توفیق فاتحی

اسم مستعار: رضا تسلیحات
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۴۲
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

توفیق قادری

اسم مستعار: مامق توفیق
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۳۱
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

جمال محمد علیزاده

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: مهاباد
تاریخ تولد: ۱۳۴۹
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

حسن باباخانی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۳۴
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

حسین احمدی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: ؟
تاریخ تولد: ؟
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

حسین نادری کروندان

اسم مستعار: اوسا حسین
محل تولد: کروندان
تاریخ تولد: ۱۳۳۵
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

حیدر گوئیلی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: کیلاته (سنندج)
تاریخ تولد: ۱۳۴۵
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

خالد واحدی

اسم مستعار: لاله خالد
محل تولد: حسین آباد (سنندج)
تاریخ تولد: ۱۳۴۳
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

رحمت تیرانداری

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: توریور (سنندج)
تاریخ تولد: ۱۳۳۹
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

رحمت کلاه قوچی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۴۶
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

رضا خالدیان

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: ؟
تاریخ تولد: ؟
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

رضوان احمدزاده

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۴۱
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

زبیر احمدی

اسم مستعار: جمال باینچو
محل تولد: باینچو (سنندج)
تاریخ تولد: ۱۳۴۶
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

زیور رشیدی

اسم مستعار: زیبا
محل تولد: قار (سنندج)
تاریخ تولد: ۱۳۴۶
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

سهراب پزشکی همدانی

اسم مستعار: کمال فارس
محل تولد: تهران
تاریخ تولد: ۱۳۳۷
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

سوسن فریقی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: موسکی (مریوان)
تاریخ تولد: ۱۳۴۵
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

شاهرخ بنی بشر

اسم مستعار: دبیر
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۴۳
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

شاپور محمدی

اسم مستعار: شاهو
محل تولد: ؟
تاریخ تولد: ؟
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶
محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

شکرالله خیرآبادی

اسم مستعار: شوکی
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۴۲
تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶/۱۳۶۶

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

صابر ملکی

اسم مستعار: صابر کورکوره

محل تولد: کورکوره (سندج)

تاریخ تولد: ۱۳۴۸

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

صبیره دوستکامی

اسم مستعار: آرزو

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۴۳

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

صدیق مرادی

اسم مستعار: صدیق گوشتو

محل تولد: ؟

تاریخ تولد: ؟

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

صلاح بشارتی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۳۵

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

ظاهر ذبیحی

اسم مستعار: ظاهر بیساران

محل تولد: بیساران

تاریخ تولد: ؟

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

ظاهر قوامی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۴۳

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

عبدالله شریفی

اسم مستعار: عبه خرکه

محل تولد: خرکه (سنندج)

تاریخ تولد: ۱۳۴۸

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

عدنان محمود خدامراد

اسم مستعار: عدنان هورامی

محل تولد: گولپا (کوردستانی عراق)

تاریخ تولد: ۱۳۳۸

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

عزیزه اعظمی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۳۹

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

علی حبیبی

اسم مستعار: علی نوره

محل تولد: کرونان

تاریخ تولد: ۱۳۴۲

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

علی حسین محمدی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: ؟

تاریخ تولد: ؟

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

فاتح گویلی

اسم مستعار: فرهاد کیلانه

محل تولد: کیلانه (سنندج)

تاریخ تولد: ۱۳۴۷

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

فتح الله کرمی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۳۹

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

فرزاد محمدی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: کرمانشاه

تاریخ تولد: ۱۳۴۹

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

فرهاد مجیدی

اسم مستعار: صیاح سور

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۳۹

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

فرهاد وکیلی

اسم مستعار: فرهاد تیربار

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۴۶

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

قباد صادقی

اسم مستعار: قباد پاوه

محل تولد: پاوه

تاریخ تولد: ۱۳۴۷

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

لطف الله شریعتی

اسم مستعار: لفتی

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۴۲

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

لطف الله محمدی

اسم مستعار: لطف الله نوره

محل تولد: نوره (سنندج)

تاریخ تولد: ۱۳۴۸

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

ماشالله مهریناه

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۳۳

تاریخ جانباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

محمد رضایی

اسم مستعار: حه‌مه چکۆل

محل تولد: باوریز (سنندج)

تاریخ تولد: ۱۳۵۱

تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

محمد علی وزیری

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۴۲
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

محمود سجادی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۱۷
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

محمود صمدی

اسم مستعار: محمود افراسیاب
محل تولد: افراسیاب
تاریخ تولد: ؟
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

منصور آقایی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: ؟
تاریخ تولد: ؟
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

منصور پاکسرشت

اسم مستعار: فواد
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۲۶
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

نادر سلیمانی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۴۴
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

نادر صبا

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: سنندج
تاریخ تولد: ۱۳۴۶
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

نامق کریمی

اسم مستعار: ندارد
محل تولد: چنان (سنندج)
تاریخ تولد: ۱۳۴۸
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

همایون ناظری

اسم مستعار: علی
محل تولد: ؟
تاریخ تولد: ؟
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

کمال اسماعیلی

اسم مستعار: دکتر رحمت
محل تولد: باوریز (سنندج)
تاریخ تولد: ۱۳۴۰
تاریخ جانیباختن: ۱۳۶۶/۱۲/۲۶-۲۷
محل و نحوه جانیباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

کمال قادر کریمی

اسم مستعار: کمال کالی

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ؟

تاریخ جانباختن: ۲۷-۱۲/۲۶-۱۳۶۶

محل و نحوه جانباختن: کنار دریاچه سیروان (عراق) - درگیری با نیروهای رژیم

چبار سید مرادی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۴۸

تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷

محل و نحوه جانباختن: زندان سنندج - تیرباران

جمال اسکندریان

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۳۶

تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷

محل و نحوه جانباختن: زندان سنندج - تیرباران

جمیل احمدی

اسم مستعار: آرام

محل تولد: بانجو (سنندج)

تاریخ تولد: ۱۳۴۷

تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷

محل و نحوه جانباختن: زندان سنندج - تیرباران

زمانه قادری

اسم مستعار: ژاله تاسیر

محل تولد: نایسر (سنندج)

تاریخ تولد: ؟

تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷

محل و نحوه جانباختن: زندان سنندج - تیرباران

شهلا کلاه قوچی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۴۰

تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷

محل و نحوه جانباختن: زندان (سنندج) - تیرباران

عطیه شریفی

اسم مستعار: عطیه گزان

محل تولد: گزان علیا (سنندج)

تاریخ تولد: ۱۳۴۶

تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷

محل و نحوه جانباختن: زندان سنندج - تیرباران

علی مرادی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۴۳

تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷

محل و نحوه جانباختن: زندان سنندج - تیرباران

فرهاد حاجی میرزایی

اسم مستعار: فرهاد باوریز

محل تولد: باوریز (سنندج)

تاریخ تولد: ؟

تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷

محل و نحوه جانباختن: زندان سنندج - تیرباران

ناصر هادی

اسم مستعار: ندارد

محل تولد: مریوان

تاریخ تولد: ۱۳۴۵

تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷

محل و نحوه جانباختن: زندان سنندج - تیرباران

هوشنگ زندی

اسم مستعار: قادر

محل تولد: سنندج

تاریخ تولد: ۱۳۳۲
تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷
محل و نحوه جانباختن: زندان (سنندج) - تیرباران

کمال نظری مقدم

اسم مستعار: ایرج
محل تولد: کامیاران
تاریخ تولد: ۱۳۴۱
تاریخ جانباختن: شهریور ۱۳۶۷
محل و نحوه جانباختن: زندان سنندج - تیرباران